

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z protestu M. S.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 16 lipca 2024 r.,

**pozostawia protest wyborczy bez dalszego biegu.**

Paweł Księżak      Marek Dobrowolski      Janusz Niczyporuk

## UZASADNIENIE

Pismem z dnia 17 czerwca r. (data nadania pisma w placówce pocztowej operatora wyznaczonego) M. S. (dalej: „wnosząca protest”) wniosła do Sądu Najwyższego protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r. Sformułowała w nim zarzut dotyczący wpływu wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych oraz przewidywanych wyników wyborów, przeprowadzonych przez Institut Public de Sondage d’Opinion Secteur (IPSOS).

W uzasadnieniu wnosząca protest wskazała, że sondaże te wprowadzały w błąd i mogły mieć wpływ na wynik wyborów, gdyż zawierały sprzeczności między częścią graficzną i opisową oraz zostały podane do wiadomości publicznej w godzinach wieczornych a zatem w ostatnim sondażu przed wyborami posłów do Parlamentu Europejskiego w dniu 9 czerwca 2024 r., a także umożliwiały zapoznanie się z nimi w czasie ciszy wyborczej. W ocenie wnoszącej protest taka sytuacja mogła mieć wpływ na wynik głosowania, w związku z czym wniosła o powtórzenie głosowania. Wniosła również o sprawdzenie, czy wygaszone były spotkania przedstawicieli partii politycznych z wyborcami lub konwencje wyborcze.

W odpowiedzi na protest, pismem z dnia 24 czerwca 2024 r. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię, że protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu.

W odpowiedzi na protest, pismem z 28 czerwca 2024 r., Prokurator Generalny wyraził pogląd, iż protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu, z uwagi na to, że nie spełniał on wymogów formalnych.

Zgodnie z art. 336 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 2408, dalej: „k.wyb.”) do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246 k.wyb. Oznacza to, że Sąd Najwyższy rozpoznaje protesty przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego w postępowaniu nieprocesowym (art. 242 § 1 k.wyb.).

Wobec powyższego w postępowaniu tym zastosowanie znajduje m.in. art. 511 § 1 k.p.c., zgodnie z którym wniosek o wszczęcie postępowania, powinien czynić zadość przepisom o pozwie. Regulujący te kwestie art. 187 § 1 k.p.c. stanowi zaś, że pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego. Warunki te określone zostały w art. 126 k.p.c., zgodnie z którym każde pismo procesowe powinno zawierać: oznaczenie sądu, do którego pismo jest skierowane; imiona i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników; oznaczenie rodzaju pisma; osnovę wniosku lub oświadczenia; w przypadku gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia

co do wniosku lub oświadczenia – wskazanie faktów, na których strona opiera swój wniosek lub oświadczenia, oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów; podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika; wymienienie załączników (§ 1). Ponadto, gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie powinno zawierać m.in. oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy stron, oznaczenie miejsca i zamieszkania lub siedziby i adresy przedstawicieli ustawowych i pełnomocników stron oraz numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnoszącego pismo (§ 2). Niespełnienie przez podmiot wnoszący protest wymogów formalnych, skutkuje pozostawieniem protestu bez dalszego biegu (art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 336 k.wyb.).

Wnosząca protest nie podała swojego numeru PESEL. Biorąc pod uwagę powyższe, stanowi to nieusuwalny brak formalny, który wiąże się z koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2023 r., I NSW 11/23).

Jak przyjął Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r. (I NZP 8/23) – „[w] postępowaniach zainicjowanych protestami przeciwko ważności wyborów: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej [...], nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130<sup>1a</sup> § 1-3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1550, ze zm.)”. Oznacza to, że Sąd Najwyższy nie wzywa wnoszącego protest do uzupełnienia powyższego braku formalnego.

Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy wskazuje, że zgodnie z art. 82 § 2 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Zgodnie zaś z § 3 tego przepisu protest nazwisko wyborcy wnoszącego protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym

lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta ma w dniu wyborów być umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego. W nawiązaniu do powyższych rozwiązań podnieść należy, że wniesiony protest nie spełnia również wymogu formalnego polegającego na obowiązku wykazania przez wnoszącą protest czy i w jakim obwodzie głosowania było umieszczone jej nazwisko w spisie wyborców.

Ponadto zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb. podstawą protestu wyborczego może być naruszenie przez organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. W związku z tym przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty przeciwko prowadzonej kampanii wyborczej, m.in. dotyczące ewentualnych błędów w opublikowanych sondażach wyborczych, kierowane wobec podmiotów niebędących organami wyborczymi. Zatem wniesiony protest oparty na powyższym zarzucie nie mieści się w zakresie i granicach protestu wyborczego, co oznacza, że nie spełnia on również pod tym względem warunków do jego merytorycznego rozpoznania.

Jednocześnie odnosząc się do kwestii możliwości zapoznania się z kwestionowanym przez wnoszącą protest sondażem wyborczym w okresie ciszy wyborczej podnieść należy, że zgodnie z art. 107 § 1 k.wyb. w dniu głosowania oraz na 24 godziny przed tym dniem prowadzenie agitacji wyborczej, w tym zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień oraz rozpowszechnianie materiałów wyborczych jest zabronione. W treści protestu wyborczego wnosząca protest nie wskazała dowodów świadczących o opublikowaniu treści sondażu wyborczego w okresie ciszy wyborczej. Podkreślić przy tym należy, że materiały wyborcze rozpowszechnione przed zakończeniem kampanii wyborczej nie muszą być usunięte z przestrzeni publicznej na czas ciszy wyborczej. Z tego względu sama możliwość zapoznania się w czasie ciszy wyborczej z opublikowanymi przed jej rozpoczęciem materiałami wyborczymi nie stanowi naruszenia wskazanego przepisu. Podsumowując żaden z przedstawionych w proteście zarzutów nie dotyczy wskazanych wyżej ustawowych przesłanek do jego wniesienia.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 336 k.wyb., orzekł jak w sentencji.

Paweł Księżak      Marek Dobrowolski      Janusz Niczyporuk

[SOP]

[ms]